

# Wymagania edukacyjne. Klasa 8

|                |                                            | Wymagania                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr             | Temat                                      | Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                |                                            | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                         | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                     | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                             | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| ocena celująca |                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| I. 1.          | Azja – kontynent geograficznych kontrastów | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ opisuje położenie geograficzne Azji</li> <li>▶ odczytuje z mapy informacje dotyczące wysokości bezwzględnych, temperatur i opadów w Azji</li> <li>▶ odczytuje z mapy informacje dotyczące gęstości zaludnienia w różnych częściach Azji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Azji</li> <li>▶ wskazuje na mapie kilka wybranych krain geograficznych Azji</li> <li>▶ podaje liczbę ludności Azji</li> </ul>                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ na podstawie map i innych źródeł informacji porównuje cechy obiektów i regionów położonych w Azji</li> <li>▶ podaje przykłady kontrastów społeczno-gospodarczych spotykanych w Azji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ wykazuje na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów</li> <li>▶ określa zależności występujące pomiędzy szerokością geograficzną a zróżnicowaniem klimatycznym Azji</li> <li>▶ określa zależności występujące pomiędzy wysokością nad poziomem morza a warunkami przyrodniczymi panującymi w różnych częściach Azji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje (skrajne) warunki przyrodnicze panujące w różnych częściach Azji</li> <li>▶ podaje przyczyny występowania niektórych kontrastów geograficznych w Azji (np. klimatycznych, gęstości zaludnienia)</li> </ul> |
| I. 2.          | Pacyficzny pierścień ognia                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ podaje przykłady zjawisk zachodzących w strefie subdukcji</li> <li>▶ odczytuje z mapy nazwy płyt litosfery w regionie Pacyfiku</li> <li>▶ określa przyczyny występowania trzęsień ziemi na granicach płyt litosfery</li> </ul>                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ na podstawie map opisuje przebieg granic płyt litosfery na granicy Azji i Pacyfiku</li> <li>▶ podaje kilka przykładów działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków trzęsień ziemi i erupcji wulkanów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ opisuje przebieg procesów geologicznych zachodzących w strefie subdukcji</li> <li>▶ wyjaśnia mechanizm powstawania tsunami</li> </ul>                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ porównuje ze sobą skutki trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami</li> <li>▶ identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w regionie Pacyfiku</li> </ul>                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ ocenia skuteczność różnych sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami</li> </ul>                                                                                                                             |

| Wymagania              |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr                     | Temat               | Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                        |                     | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                 | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                          | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ocena celująca         |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| I. 3.                  | Kultura ryżu        | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady wykorzystania ryżu i produktów pożywnych przy jego uprawie</li><li>▶ na podstawie map i klimatogramów opisuje cechy klimatu monsunowego Azji Południowo-Wschodniej</li></ul>                               | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje prace wykonywane przy uprawie ryżu</li><li>▶ wyjaśnia znaczenie pojęcia „kultura ryżu”</li><li>▶ opisuje sposoby, w jaki ludzie przekształcają środowisko przyrodnicze w celu prowadzenia upraw ryżu</li></ul>       | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie własnej wiedzy wymienia cechy klimatu monsunowego</li><li>▶ wyjaśnia działanie cyrkulacji monsunowej</li><li>▶ wymienia wpływ monsunu letniego i zimowego na pogodę w Azji Południowej</li></ul>                                                          |
| ocena celująca         |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Podsumowanie działu I  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| II. 1.                 | Japonia             | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie map opisuje położenie geograficzne Japonii</li><li>▶ podaje przykłady warunków przyrodniczych utrudniających rozwój gospodarczy Japonii</li></ul>                                                              | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wymienia wybrane cechy gospodarki Japonii (np. wysoki udział przemysłu hi-tech, intensywne rolnictwo)</li><li>▶ na podstawie danych charakteryzuje strukturę eksportu i importu Japonii</li></ul>                            | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje przykłady skutecznego przeciwdziałania niesprzyjającym warunkom przyrodniczym przez mieszkańców Japonii</li><li>▶ dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii</li></ul>                                                    |
| ocena celująca         |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| II. 2.                 | Chiny               | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje położenie geograficzne Chin</li><li>▶ na podstawie map określa gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin</li><li>▶ podaje przykłady wpływu chińskiej gospodarki na kraje europejskie i ich mieszkańców</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie mapy porównuje gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin i określa prawidłowości w rozmieszczeniu ludności</li><li>▶ wykorzystując dane statystyczne określa znaczenie Chin w światowej gospodarce</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia wpływ konfucjanizmu i sintoizmu na relacje społeczne i funkcjonowanie przedsiębiorstw w Japonii</li><li>▶ ocenia możliwe sposoby radzenia sobie ze skutkami kryzysu demograficznego w Japonii (np. imigracja, automatyzacja różnych sfer życia)</li></ul>     |
| ocena celująca         |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Podsumowanie działu II |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| III. 1.                | Współczesne Japonia | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady wybranych cech kultury Japonii</li><li>▶ podaje przykłady wybranych cech kultury współczesnej Japonii</li></ul>                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje przykłady skutecznego przeciwdziałania niesprzyjającym warunkom przyrodniczym przez mieszkańców Japonii</li><li>▶ dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii</li></ul>          | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii</li><li>▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej</li></ul> |
| ocena celująca         |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

| Nr                     | Temat                   | Wymagania                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        |                         | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                              | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                  | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                        |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| II. 3.                 | Indie                   | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ określa położenie geograficzne Indii</li><li>▶ podaje przykłady sukcesów gospodarczych Indii</li><li>▶ podaje przykłady cech kulturowych Indii odróżniające ten kraj od Polski</li></ul>                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje zmiany liczby ludności Indii</li><li>▶ na podstawie danych określa kierunki zmian demograficznych zachodzących w Indiach</li></ul>                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ nazywa główny nurt religii wyznawanych w Indiach (hinduizm) i wymienia jego podstawowe założenia</li><li>▶ określa silne strony Indii w odniesieniu do możliwości ich rozwoju gospodarczego</li></ul>                                | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ przedstawia tradycyjne podziały społeczne panujące w Indiach</li><li>▶ wyjaśnia, w jaki sposób nierówności społeczne wpływają na ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego</li></ul>                                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Indii</li><li>▶ dyskutuje na temat roli Indii w regionie Azji Południowej i ich rosnącego znaczenia na świecie</li></ul>                                                                                                               |
| II. 4.                 | Kraje Bliskiego Wschodu | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ określa położenie Bliskiego Wschodu i wskazuje ten region na mapie świata</li><li>▶ podaje nazwy kilku krajów leżących na Bliskim Wschodzie</li><li>▶ wymienia cechy Bliskiego Wschodu, które wyróżniają ten region (np. zasoby węglowodorów, religia, klimat)</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie danych charakteryzuje rozmieszczenie zasobów ropy naftowej na Bliskim Wschodzie</li><li>▶ nazywa religię dominującą na Bliskim Wschodzie</li><li>▶ podaje przykład konfliktu toczącego się na Bliskim Wschodzie</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia znaczenie wydobycia i eksportu ropy naftowej i gazu ziemnego dla krajów bliskowschodnich</li><li>▶ opisuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego krajów bliskowschodnich toczących się na Bliskim Wschodzie</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na mapie wskazuje obszary konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie</li><li>▶ wyjaśnia przyczyny kilku konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie</li><li>▶ ocenia skutki konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ charakteryzuje kulturę Bliskiego Wschodu uwzględniając zróżnicowanie religijne w regionie</li><li>▶ dyskutuje na temat wyzwań stojących przed krajami bliskowschodnimi w kontekście toczących się konfliktów oraz uzależnienia gospodarki od surowców energetycznych</li></ul> |
| Podsumowanie działu II |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| Wymagania |                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr        | Temat                                                  | Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|           |                                                        | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                                        | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|           |                                                        | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                            | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| III. 1.   | Położenie Afryki i strefy klimatyczno-roślinno-glebowe | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje położenie geograficzne Afryki</li><li>▶ podaje nazwy mórz i oceanów otaczających Afrykę oraz wskazuje je na mapie</li><li>▶ podaje nazwy głównych stref klimatyczno-roślinnych występujących w Afryce</li></ul>            | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wskazuje na mapie wybrane obiekty geograficzne położone w Afryce (np. wybrane rzeki, łańcuchy górskie, jeziora)</li><li>▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie opadów w Afryce w różnych porach roku</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia funkcjonowanie cyrkulacji atmosferycznej w strefie międzyzwrotnikowej w Afryce</li><li>▶ wyjaśnia związek pomiędzy funkcjonowaniem cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej a rozmieszczeniem opadów w Afryce</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia związek pomiędzy cechami klimatu a rodzajem roślinności występującej w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce</li><li>▶ wymienia cechy gleb wyształconych w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia ogólną charakterystykę stref klimatyczno-roślinno-glebowych występujących w Afryce</li></ul>                                                                                                              |
| III. 2.   | Gospodarowanie w strefie Sahelu                        | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia, czym jest strefa Sahelu</li><li>▶ wskazuje na mapie położenie strefy Sahelu</li><li>▶ na podstawie mapy podaje nazwy krajów Sahelu</li><li>▶ nazywa strefy klimatyczno-roślinne, w których położony jest Sahel</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje warunki przyrodnicze panujące w strefie Sahelu</li><li>▶ na podstawie danych udowadnia wpływ wzrostu liczby ludności na problemy społeczno-gospodarcze w wybranych krajach Sahelu</li></ul>                | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia przyczyny i przebieg procesu pustoszenia</li><li>▶ podaje przykłady konfliktów toczących się w strefie Sahelu, których przyczyną jest rywalizacja o ograniczone zasoby przyrodnicze</li></ul>                          | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ ocenia korzyści płynące z wprowadzenia nowych technik rolniczych, np. agroleśnictwa, w strefie Sahelu</li><li>▶ opisuje i ocenia skutki pustoszenia</li></ul>                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ ocenia znaczenie różnych czynników skutkujących występowaniem problemów społeczno-gospodarczych w strefie Sahelu</li><li>▶ proponuje rozwiązania mogące załagodzić niektóre problemy społeczno-gospodarcze występujące w strefie Sahelu</li></ul> |

| Wymagania               |                            |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr                      | Temat                      | Uczeń                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                     |
|                         |                            | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                    | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                           | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                     |
| Podsumowanie działu III |                            |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                     |
| III. 3.                 | Problemy żywienia w Afryce | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia, czym jest niedożywienie</li><li>▶ wymienia niektóre przyczyny niedożywienia w krajach afrykańskich</li></ul>                                                         | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wskazuje na mapie Etiopię</li><li>▶ identyfikuje cechy środowiska przyrodniczego, które utrudniają gospodarowanie w Etiopii</li></ul>                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie tekstów źródłowych podaje przykłady przyrodniczych i społecznych przyczyn niedoborów żywności w krajach afrykańskich</li><li>▶ wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na problem niedoborów żywności w krajach afrykańskich</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wykazuje wzajemny związek pomiędzy występowaniem konfliktów a niedożywieniem w krajach afrykańskich</li><li>▶ rozróżnia pojęcia głodu jawnego i utajonego</li><li>▶ omawia konsekwencje niedożywienia</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ dyskutuje na temat znaczenia poszczególnych czynników w występowaniu niedożywienia w Etiopii i innych krajach afrykańskich</li></ul>                                        |
| IV. 2.                  | Turystyka w Kenii          | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wskazuje położenie Kenii na mapie</li><li>▶ na podstawie materiałów, takich jak ilustracje czy filmy, opisuje walory turystyczne Kenii, np. krajobrazy, faunę, florę</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie danych opisuje rozwój turystyki w Kenii</li><li>▶ opisuje wygląd, stroje czy tradycje plemion zamieszkujących Kenię, np. Masajów</li><li>▶ podaje przykłady aktywnej turystyki, którą można uprawiać w Kenii</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia, czym są przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne</li><li>▶ podaje przykłady turystycznych walorów przyrodniczych Kenii</li><li>▶ podaje przykłady turystycznych walorów kulturowych Kenii</li></ul>                               | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii</li><li>▶ szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii</li></ul>                    | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ określa zasady, które muszą być spełnione, aby turystyka przyjazdowa do Kenii miała charakter zrównoważony</li><li>▶ wymienia nazwy kilku parków narodowych Kenii</li></ul> |

|                        |                                                      | Wymagania                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr                     | Temat                                                | Uczeń                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                               |
|                        |                                                      | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                    | ocena dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                               |
|                        |                                                      | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                               |
| IV. 3.                 | Elementy nowoczesnej gospodarki w Maroku i Rwandzie  | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady postępu społecznego-gospodarczego obserwowanego w wybranych krajach Afryki</li><li>▶ na podstawie danych opisuje i porównuje struktury zatrudnienia w Maroku, Rwandzie i Polsce</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady tradycyjnych działalności gospodarczych dominujących w wielu krajach afrykańskich, np. wydobycie surowców w Maroku</li></ul>                                                | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady nowoczesnych działań gospodarczych rozwijanych w Maroku i Rwandzie (usługi, przemysł zaawansowanych technologii)</li><li>▶ wykazuje się świadomością istnienia fałszywych stereotypów dotyczących rozwoju krajów afrykańskich</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na wybranych przykładach szczegółowo opisuje rozwój nowoczesnych gałęzi gospodarki w Maroku i Rwandzie</li><li>▶ omawia przykłady poprawy jakości życia mieszkańców Rwandy dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, np. wykorzystaniu sztucznej inteligencji w dystrybucji leków</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ krytycznie ocenia możliwości rozwoju nowoczesnej gospodarki w wybranych krajach Afryki</li><li>▶ dyskutuje na temat barier ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy krajów afrykańskich</li></ul> |
| Podsumowanie działu IV |                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                               |
| V. 1.                  | Tornado i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Północnej</li><li>▶ podaje przykłady zagrożeń przyrodniczych występujących w Ameryce Północnej (np. tornado, cyklony tropikalne, powodzie)</li></ul>                | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Północnej</li><li>▶ na podstawie map charakteryzuje różnicowanie środowiska przyrodniczego Ameryki północnej</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia wpływ ukształtowania powierzchni i cyrkulacji powietrza na powstawanie tornad w Ameryce Północnej</li><li>▶ porównuje możliwości prognozowania tornad i cyklonów tropikalnych</li></ul>                                                         | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych</li><li>▶ wyjaśnia pojęcie superkomórki</li><li>▶ opisuje i porównuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych</li></ul>                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje nazwy stanów, w których najczęściej występują tornado i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych</li><li>▶ ocenia możliwości zapobiegania skutkom tornad i cyklonów tropikalnych</li></ul>   |

| Wymagania             |                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr                    | Temat                                                                            | Uczeń                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                              |
|                       |                                                                                  | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                                                                  | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                            | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                        | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                              |
| V. 3.                 | Rola Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady produktów, z których są znane Stany Zjednoczone</li><li>▶ na podstawie danych określa pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej</li></ul>                                         | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia, czym jest technopolis</li><li>▶ omawia cechy charakterystyczne miast amerykańskich</li></ul>                                                               | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje przykłady firm, których działalność jest związana z rozwojem Doliny Krzemowej</li><li>▶ nazywa i wskazuje na mapie przykłady megalopolis w Stanach Zjednoczonych</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ dyskutuje na temat poziomu innowacyjności gospodarki Stanów Zjednoczonych na tle innych krajów</li><li>▶ określa czynniki, które przyczyniły się do rozwoju technopolii w Dolinie Krzemowej</li><li>▶ wyjaśnia proces powstawania megalopolis</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje korzyści płynące z wykorzystania wiedzy w poszczególnych sektorach gospodarki Stanów Zjednoczonych</li><li>▶ omawia ograniczenia dalszego rozwoju Doliny Krzemowej</li></ul> |
| Podsumowanie działu V |                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                              |
| VI. 1.                | Środowisko przyrodnicze Ameryki Południowej i problemy zagospodarowania Amazonii | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Południowej</li><li>▶ podaje kilka charakterystycznych cech amazońskich lasów deszczowych</li><li>▶ wymienia skutki wycinania amazońskich lasów deszczowych</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie map porównuje rozmieszczenie wielkich form rzeźby terenu w Ameryce Południowej i Północnej</li><li>▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Południowej</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ podaje cechy wyróżniające Amazonkę spośród innych rzek</li><li>▶ określa znaczenie amazońskich lasów deszczowych dla zachowania bioróżnorodności planety</li></ul>                | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ oblicza rozciągłość południkową Ameryki</li><li>▶ wykazuje się świadomością współodporności krajów europejskich za pośrednictwem wyłączenia Amazonii</li></ul>                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ dyskutuje na temat przyczyn wyłączenia Amazonii</li><li>▶ wyjaśnia, na czym polega konflikt interesów dotyczący sposobów zagospodarowania Amazonii</li></ul>                         |

| Wymagania              |                                                  |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr                     | Temat                                            | Uczeń                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                        |                                                  | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                                            | ocena dobra                                                                                                                                                                                                | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| ocena celująca         |                                                  |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| VI. 2.                 | Sytuacja rdzennej ludności w Ameryce Południowej | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia, kogo nazywamy rdzennymi mieszkańcami Ameryki Południowej i Północnej</li><li>▶ opisuje wioski, domy i warunki życia rdzennych mieszkańców Amazonii</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wymienia zagrożenia, na które są narażeni rdzenni mieszkańcy Amazonii</li><li>▶ wyjaśnia przyczyny zanikania kultur w Ameryce Południowej</li></ul>                | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje skutki kolonizacji Ameryki Południowej dla jej rdzennych mieszkańców</li><li>▶ dyskutuje na temat możliwości pogodzenia interesów rdzennych mieszkańców i grup lobbujących za gospodarczym wykorzystaniem Amazonii</li><li>▶ podaje przykłady działań podejmowanych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Południowej, które mają na celu ochronę ich praw</li><li>▶ ocenia aktualną sytuacją rdzennej ludności zamieszkującej Brazylię</li></ul> |
| VI. 3.                 | Dzielnice biedy w miastach Ameryki Południowej   | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje warunki życia w dzielnicach biedy</li><li>▶ na podstawie fotografii opisuje wygląd dzielnic biedy</li></ul>                                                    | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje różne przyczyny powstawania dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej</li><li>▶ wyjaśnia, czym jest szara strefa</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ odróżnia dzielnice biedy znajdujące się na różnych stopniach rozwoju</li><li>▶ dyskutuje na temat możliwych sposobów rozwiązywania problemów dzielnic biedy</li><li>▶ podaje przykłady pozytywnego wpływu działalności prowadzonej przez mieszkańców dzielnic biedy na funkcjonowanie miast</li><li>▶ opisuje i ocenia lokalizację dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej</li></ul>                                                              |
| Podsumowanie działu VI |                                                  |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

| Nr                      | Temat                                       | Wymagania                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                             | ocena celująca                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                         |                                             | ocena dopuszczająca                                                                                                                                                                             | ocena dostateczna                                                                                                                                                                                                                                                                       | ocena dobra                                                                                                                                                                                                       | ocena bardzo dobra                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                         |                                             |                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| VII. 1.                 | Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje położenie geograficzne Australii</li><li>▶ na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne wybranych miejsc w Australii</li></ul>        | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wymienia przykłady zwierząt i roślin żyjących w Australii</li><li>▶ na podstawie map opisuje różnicowanie nie ukształtowania powierzchni Australii</li><li>▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Australii i Oceanii</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wykazuje związek pomiędzy położeniem geograficznym i warunkami klimatycznymi Australii</li><li>▶ opisuje położenie Wielkiej Rify Koralowej</li></ul>                      | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje różnicowanie warunków klimatycznych w Australii</li><li>▶ opisuje warunki niezbędne do powstania rify koralowej</li><li>▶ wyjaśnia powstawanie atoli</li></ul>                  | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wykazuje związek pomiędzy wyjątkowością fauny i flory Australii a przeszłością geologiczną kontynentu (położeniem w izolacji od pozostałych kontynentów)</li><li>▶ charakteryzuje środowisko przyrodnicze Oceanii</li></ul> |
| VII. 2.                 | Ludność i gospodarka Australii              | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Australii</li><li>▶ na podstawie danych charakteryzuje zmiany liczby ludności w Australii</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ na podstawie danych opisuje strukturę PKB gospodarki Australii</li><li>▶ wymienia przykładowe gałęzie gospodarki ważne dla Australii</li></ul>                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ określa przyczyny i skutki problemów z zaopatrzeniem w wodę w suchych i półsuchych regionach Australii</li><li>▶ wyjaśnia działania nieekologiczne</li></ul>              | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ dyskutuje na temat australijskiej polityki migracyjnej</li><li>▶ ocenia wpływ osadników europejskich na rdzennych mieszkańców Australii</li><li>▶ wymienia cechy rolnictwa, przemysłu i usług w Australii</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ ocenia zasadność wykorzystywania przez Australię zasobów naturalnych (wody, węgla) do stymulowania swojego rozwoju gospodarczego</li><li>▶ opisuje wpływ turystyki na przyrodę Australii i Oceanii</li></ul>                |
| VII. 3.                 | Antarktyda                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ opisuje położenie geograficzne Antarktydy</li><li>▶ na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne panujące na Antarktydzie</li></ul>           | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia, czym jest lądolód</li><li>▶ podaje przykłady zwierząt zamieszkujących Antarktydę</li></ul>                                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ wyjaśnia wzajemne zależności pomiędzy zmianami klimatu a topnieniem lodu na Antarktydzie</li><li>▶ wyjaśnia, dlaczego klimat na Antarktydzie jest zimny i suchy</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ uzasadnia konieczność zachowania statusu Antarktydy określonego Traktatem Antarktycznym</li><li>▶ wyjaśnia mechanizm ruchu lodolodu oraz zjawisko cieniowania lodowców</li></ul>                                    | <ul style="list-style-type: none"><li>▶ przedstawia cele badań naukowych prowadzonych w Antarktyce</li></ul>                                                                                                                                                        |
| Podsumowanie działu VII |                                             |                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                     |